373L0362

Nr L 335/56 *EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS OFFICIELLA TIDNING* 5.12.73

RÅDETS DIREKTIV

av den 19 november 1973

om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om längdmått

(73/362/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande,

med beaktande av ekonomiska och sociala kommitténs yttrande, och

med beaktande av följande:

Frågor om hur längdmått skall vara konstruerade och hur de skall kontrolleras är i medlemsstaterna underkastade tvingande bestämmelser som skiljer sig mellan medlemsstaterna och som därmed utgör handelshinder för sådana mått. Det är därför nödvändigt att dessa bestämmelser närmas till varandra.

Rådets direktiv av den 26 juli 1971(1) om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om gemensamma föreskrifter för både mätdon och metrologiska kontrollmetoder har fastställt förfaranden för EEG-typgodkännande och första EEG-verifikation av mätdon. Enligt det direktivet skall det fastställas tekniska krav som längdmått skall uppfylla för att fritt få importeras, marknadsföras och användas, sedan de kontrollerats och märkts på föreskrivet sätt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Detta direktiv avser sådana längdmått som anges i bilagan.

Artikel 2

De längdmått som får förses med EEG-märkning beskrivs i bilagan. De skall vara föremål för EEG-typgodkännande och underkastas första EEG-verifikation.

Artikel 3

Ingen medlemsstat får begränsa, vägra eller förbjuda att längdmätdon som försetts med märket för EEG-typgodkännande och märkning för första EEG-verifikation släpps ut på marknaden eller tas i bruk.

Artikel 4

1. Medlemsstaterna skall inom 18 månader från anmälan av detta direktiv sätta i kraft de lagar och andra författningar som krävs för att följa det. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna skall se till att till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 19 november 1973.

På rådets vägnar
Ib FREDERIKSEN
Ordförande

(1) EGT nr L 202, 6.9.1971, s. 1.

BILAGA

1. **Definitioner**

1.1 Längdmått är mätdon med skalmärken vars inbördes avstånd anges i en författningsreglerad måttenhet för längd.

1.2 Den nominella längden för ett längdmått är den längd som måttet betecknats med.

1.3 Huvudskalmärkena är de två skalmärken som ligger lika långt från varandra som måttets "nominella längd".

1.4 Längdmåttets skala bildas av huvudskalmärkena och de andra skalmärkena.

1.5 Ett längdmått kan beskrivas som

1.5.1 — ett ändmått där huvudskalmärkena utgörs av två ytor,

1.5.2 — ett streckmått där huvudskalmärkena utgörs av två streck, hål eller märken,

1.5.3 — ett sammansatt mått där det ena av huvudskalmärkena utgörs av en yta och det andra av ett streck, ett hål eller ett märke.

2. **Material**

Längdmått och tillhörande utrustning skall vara tillverkade av material som är tillfredsställande hållbara, stabila och motståndskraftiga mot miljöfaktorer under normala användningsförhållanden.

De använda materialen skall uppfylla följande krav:

2.1 Vid normal användning vid temperaturer på högst 8 °C över eller under referenstemperaturen får ändringar i längd inte överstiga största tillåtna fel.

2.2 För mått som vid användning skall utsättas för en bestämd dragkraft, skall längdvariationen understiga största tillåtna fel om den bestämda dragkraften varierar inom ± 10 %.

3. **Utförande**

3.1 Längdmått och tillhörande utrustning skall vara väl och gediget utförda och omsorgsfullt ytbehandlade.

3.2 Längdmått skall ha tvärsnitt med sådana dimensioner och former att mätning under normala förhållanden kan ske med den noggrannhet som krävs för den noggrannhetsklass som måttet tillhör.

3.3 Ändytorna på ett ändmått skall vara plana. Ändytor och streck skall vara vinkelräta mot måttets längdaxel.

3.4 Ändytorna på ändmått eller sammansatta mått som tillverkats av trä eller annat material med samma eller sämre hållbarhet, skall utgöras av beslag eller skoningar som är slitstarka, stötsäkra och väl fästade vid måttet.

3.5 Tillbehör, t.ex. en eller flera fasta eller rörliga krokar, ringar, handtag, plattor, stift, tungor, upprullare eller nonieskalor, som underlättar användning av måttet och utökar dess användningsområde, är tillåtna förutsatt att de inte kan leda till förväxling. Tillbehör skall vara konstruerade och fästade vid måttet på sådant sätt att de under normala användningsförhållanden inte nämnvärt ökar onoggrannheten vid mätning.

3.6 Ett måttband skall utföras så att bandets kanter är raka och parallella då bandet ligger utsträckt på ett plant underlag.

3.7 Upprullare för måttband skall utföras så att de inte orsakar permanent deformation hos bandet.

4. **Skalor och besiffring**

4.1 Ett längdmått skall vara tydligt, regelbundet och beständigt graderat och besiffrat, så att avläsningen kan göras säkert, enkelt och entydigt.

4.2 Skaldelen skall vara 10^n, 2×10^n eller 5×10^n m, där n är ett positivt eller negativt heltal eller noll.

Skaldelen får inte överstiga

— 1 cm om måttets nominella längd är 2 m eller mindre,

— 10 cm om måttets nominella längd är över 2 m och under 10 m,

— 20 cm om måttets nominella längd är 10 m eller mer och under 50 m,

— 50 cm om måttets nominella längd är 50 m eller mer.

Dessa värden får dock överskridas för mått för speciella ändamål, om orsaken till överskridandet anges i ansökan om typgodkännande och om det anges på måttet vilket speciellt ändamål det är avsett för.

4.3 Om skalmärkena utgörs av streck skall dessa vara raka, vinkelräta mot längdmåttets axel, lika breda och jämntjocka. Skalstreckens längd skall stå i relation till den måttenhet de markerar. Strecken skall bilda en klar och tydlig skala och ha en bredd som inte ökar onoggrannheten vid mätning.

4.4 Vissa delar av skalan, särskilt vid dess ändar, får underindelas i decimaldelar av den skaldel som gäller för hela måttet.

4.5 Skalmärken kan också utgöras av hål, om skaldelsvärdet är minst 1 cm, eller av andra märken om skaldelsvärdet är minst 1 dm, förutsatt att märkena medger avläsning med tillräcklig noggrannhet för den noggrannhetsklass som måttet tillhör.

4.6 Skalindelning får vara löpande eller återupprepande. I en underindelad skala enligt punkt 4.4 får besiffringen vara annorlunda än i resten av måttet. Siffrornas placering, storlek, form, färg och kontrast skall anpassas till skalan och respektive skalmärken.

Oavsett värdet på skaldelen enligt punkt 4.2 skall sifferuppgifterna avse meter, decimeter, centimeter eller millimeter, utan angivelse av motsvarande måttsymbol.

Antalet skalmärken med siffror skall vara tillräckligt litet för att medge entydig avläsning.

Om sifferuppgifterna inte avser meter får metermarkeringar ändock besiffras med metermätetalet. I så fall skall metermätetalet åtföljas av beteckningen m.

Dessutom får värdet på närmast föregående metermätetal upprepas på samma sätt före de andra besiffrade skalmärkena.

Om skaldelsvärdet för en skala med streck kan uttryckas som $2 \cdot 10^n$ m och är minst 2 cm skall alla skalmärken besiffras.

4.7 Om ett mått har flera skalor får skaldelsvärdena vara olika, och besiffringen får vara stigande åt samma eller motsatt håll.

5. **Nominell längd**

5.1 Måttets nominella längd skall ha något av följande värden: 0,5–1–1,5–2–3–4–5 m, eller en multipel av 5 m.

5.2 Andra värden kan dock godkännas för speciella ändamål om orsaken till annat nominellt värde anges i ansökan om typgodkännande och om det på måttet anges vilket speciellt ändamål det är avsett för.

5.3 Vissa av de nominella längderna i punkt 5.1 är inte tillåtna för de längdmått som avses i punkt 9.4.2.

6. **Inskrifter**

6.1 Följande inskrifter är obligatoriska på alla längdmått:

6.1.1 *Inskrifter som alltid skall finnas:*

6.1.1.1 nominell längd,

6.1.1.2 tillverkarens namn eller firmamärke,

6.1.1.3 noggrannhetsklass: I, II eller III,

6.1.1.4 EEG-typgodkännandemärke.

6.1.2 *Inskrifter som skall finnas på vissa mått:*

6.1.2.1 referenstemperatur, om den är en annan än 20 °C,

6.1.2.2 dragkraft,

6.1.2.3 speciellt användningsområde för måttet enligt punkterna 4.2 och 5.2.

6.2 Nominell längd, dragkraft och temperatur skall uttryckas med hjälp av enheter som godtagits genom rådets direktiv av den 18 oktober 1971(1) om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om måttenheter, eller med hjälp av någon multipel av dessa, åtföljt av motsvarande författningsenliga beteckning.

6.3 Alla inskrifter skall vara synliga och läsbara från början av måttet.

6.4 På tillverkarens eget ansvar får längdutvidgningskoefficienten för måttets material anges på följande sätt: $\alpha = \ldots$

6.5 Dessutom får sådana andra icke-metrologiska uppgifter finnas på måttet, som är särskilt föreskrivna eller som godtagits av ett behörigt nationellt organ.

6.6 Om inskrifterna inte har kodad form skall de utformas på det officiella språket i den medlemsstat som är mottagarland för måttet.

6.7 Reklamuppgifter får anbringas på längdmått, under förutsättning att de placeras enligt bestämmelserna i punkt 6.8.

6.8 Inskrifter, inklusive reklam, skall anbringas på sådant sätt att de inte på något sätt försvårar mätning med måttet. Obligatoriska inskrifter, förutom EEG-typgodkännandemärket, samt placeringen av reklamuppgifter skall framgå av det typexemplar som genomgår EEG-typgodkännandeprovning.

7. **Största tillåtna fel**

7.1 Längdmått enligt detta direktiv skall alltefter mätnoggrannhet indelas i tre klasser, betecknade I, II och III.

Vid första EEG-verifikation av längdmått skall det största tillåtna felet, positivt eller negativt på den nominella längden eller på godtyckligt annat avstånd mellan två icke intilliggande skalmärken uttryckas som en funktion av avståndet i fråga enligt formeln (a + bL) mm, där

— L är längden, avrundad till närmast större hela antal meter,

— a och b är koefficienter, fastställda för respektive klass enligt följande tabell:

Noggrannhetsklass	a	b
I	0,1	0,1
II	0,3	0,2
III	0,6	0,4

(1) EGT nr L 243, 29.10.1971, s. 29.

7.2 Största tillåtna fel, positivt eller negativt, på längden på intervallen mellan två intilliggande skaldelar och den största tillåtna skillnaden mellan längderna i för två intilliggande intervall, skall för respektive noggrannhetsklass ha värden enligt följande tabell:

Längd i av ifrågavarande skaldel	Största tillåtna fel eller skillnad i mm för noggrannhetsklass		
	I	II	III
$i \leq 1$ mm	0,1	0,2	0,3
1 mm $< i \leq$ 1 cm	0,2	0,4	0,6
1 cm $< i \leq$ 1 dm	0,3	0,5	0,9

7.3 För ett ändmått eller ett sammansatt mått skall dock det största tillåtna felet, positivt eller negativt, i längden av den sista skaldelen som avgränsas av en yta, ökas med

— 0,1 mm för mått i noggrannhetsklass I,

— 0,2 mm för mått i noggrannhetsklass II,

— 0,3 mm för mått i noggrannhetsklass III.

7.4 Största tillåtna fel för mått i bruk skall vara lika med två gånger största tillåtna fel vid den första EEG-verifikation som anges i punkt 7.1.

7.5 Största tillåtna fel får inte överskridas under följande referensbetingelser:

7.5.1 Referenstemperaturen skall normalt vara 20 °C. För vissa längdmått enligt punkt 9 nedan kan dock undantagsvis en annan referenstemperatur godkännas.

7.5.2 Längdmått som märkts med ett värde på dragkraft enligt punkt 9 skall provas, liggande på horisontellt plant stöd under hela den provade längden, utan nämnvärd friktion och utsatta för den på måttet angivna dragkraften.

8. **Verifikationsmärken**

Varje längdmått skall utföras så att det kan förses med de verifikationsmärken som fastställts i rådets direktiv av den 26 juli 1971 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om gemensamma föreskrifter för både mätdon och metrologiska kontrollmetoder. Särskild plats skall finnas för denna märkning nära längdmåttets början.

9. **Olika typer av längdmått som omfattas av direktivet**

9.1 Ändmått, streckmått eller sammansatta mått av glasfiberarmerad plast.

Nominell längd mellan 0,5 och 50 m.

Dragkraften, ca 20 N, skall anges på måttet.

De fria ändarna på ändmått eller sammansatta mått skall vara nötningsbeständiga.

Dessa mått skall tillhöra noggrannhetsklass I, II eller III.

9.2 Mått i ett stycke, styva eller halvstyva, av metall eller annat material (för allmänna mätningar).

Nominell längd mellan 0,5 och 5 m.

Dessa mått skall tillhöra noggrannhetsklass II.

9.3 Ledade mått av metall eller annat material.

Nominell längd mellan 0,5 och 5 m.

Delarna skall vara lika långa mellan lederna.

Ledernas funktion och uppriktningen i uppfällt läge skall säkerställas med hjälp av en effektiv anordning som är konstruerad så att leden inte ökar felet med mer än 0,3 mm för mått i noggrannhetsklasserna I och II respektive 0,5 mm för mått i noggrannhetsklass III.

Dessa mått skall tillhöra noggrannhetsklass I, II eller III.

9.4. Måttband av stål.

9.4.1. Små ändmått, streckmått eller sammansatta måttband på upprullare.

Nominell längd mellan 0,5 och 5 meter.

Dessa mått får inneslutas i ett hölje, vars ena sidoyta kan ingå i den del som används för mätning, särskilt vid mätning av invändiga mått.

Den fria änden för dessa mått skall vara försedd med en fast eller skjutbar hake eller tunga.

Dessa mått skall tillhöra noggrannhetsklass I eller II.

9.4.2. Stora ändmått eller streckmått, avsedda för mätning av längd som överstiger deras nominella längd.

Nominell längd: 5, 10, 20, 50, 100 eller 200 meter.

Dragkraften, ca 50 N, skall anges på måttet.

Dessa mått skall vara försedda med handtag eller ringar i sina båda ändar.

Handtag som räknas in i den nominella längden skall vara så utfört att dess infästning inte ger upphov till onoggrannhet vid mätning.

Dessa mått skall tillhöra noggrannhetsklass I eller II.

9.4.3. Stora streckmått eller sammansatta mått på upprullare, som inte är avsedda för mätning av längd som överstiger deras nominella längd.

Nominell längd mellan 5 och 100 meter.

Dragkraften, ca 50 N, skall anges på måttet.

Den fria änden skall vara försedd med ett handtag, en ring eller en hake som inte räknas in i den nominella längden.

Dessa mått skall tillhöra noggrannhetsklass I eller II.

9.4.4. Sammansatta pejlingsmåttband av metall med lod för mätning av vätskenivå

Nominell längd mellan 5 och 50 meter.

Referenstemperaturen får i särskilda fall avvika från 20 °C.

Dragkraften skall anges på måttet. Denna dragkraft skall vara lika med lodets vikt. Lodet skall vara märkt med sitt massvärde.

Skalans nollmärke skall utgöras av den undre änden på ett lod med lämplig form, tillräckligt tungt för att sträcka bandet på ett riktigt sätt och gjort av ett material som inte ger upphov till gnistor vid stötar.

Lodet skall vara permanent eller löstagbart fästat vid bandet på ett sådant sätt att infästningen inte ger upphov till onoggrannhet vid mätning.

Hela bandet skall vara graderat i millimeter och graderingen skall fortsätta på en plan yta på lodet.

Den andra änden på bandet får vara utrustad med en upprullare.

Dessa mått skall tillhöra noggrannhetsklass I eller II.

Det största tillåtna felet för hela måttet i läge för mätning med fästat lod får dock aldrig understiga 0,6 mm.

9.5. Längdmått av metall i ett stycke för noggrann mätning

— stela eller halvstela (nominell längd mellan 0,5 och 5 m) som särskilt används som mätsticka,

— böjliga (nominell längd mellan 1 och 200 m).

Referenstemperaturen får i särskilda fall avvika från 20 °C.

Änden på stela mätstickor skall vara nötnings- och stötbeständiga.

Den fria änden på böjliga mått kan vara försedda med ett handtag, en ring eller en hake som inte räknas in i den nominella längden.

Dragkraften, ca 50 N, skall anges på böjliga mått.

Dessa mått skall tillhöra noggrannhetsklass I eller II.